

ტესტი ლიტერატურაში

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ყურადღებით გაეცანით ყოველი დავალების პირობას და ისე შეასრულეთ დავალებები.

პასუხები გადაიტანეთ პასუხების ფურცელზე.

ყურადღება!!! გასწორდება მხოლოდ ჩვენ მიერ მოწოდებული პასუხების ფურცელი.

პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია.

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 4 საათი და 15 წუთი.
გისურვებთ წარმატებას!

I. ქართული ლიტერატურა

(1) 1. გაიხსენეთ იაკობ ხუცესის თხზულება „შუმანიკის წამება“:

გადმოეცით თქვენი სიტყვებით, რა უთხრა იაკობმა მცველს ისეთი, რომ მან ნაწამები დედოფლის სანახავად იგი სენაკში შეუშვა.

(1) 2. გაიხსენეთ იოვანე საბანისძის თხზულება „აბო თბილელის წამება“:

როგორ სცადა ამირამ აბოს დაყოლიება, რომ არაბ ჭაბუკს უარი ეთქვა ქრისტიანულ რჯულზე?

(2) **3. გაიხსენეთ გიორგი მერჩულის „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრება“.**

1. დაასახელეთ, რით იყო ნაკარნახევი თევდორესა და ქრისტეფორეს საქციელი.
2. განმარტეთ, რატომ იცრუა დემეტრე მეფემ გრიგოლ ხანძთელთან საუბრისას.

(6) 4. გაიხსენეთ „ვეფხისტყაოსნის“ ის ეპიზოდი, რომელშიც ფატმანი ნესტანის ამბავს უყვება ავთანდილს.

1. რატომ არ უმხელდა თავდაპირველად ფატმანი ქმარს იმას, რომ სასახლეში ნესტანს მალავდა?
2. რატომ გადაწყვიტა მან სასახლეში ნესტანის ყოფნის ამბავი უსენისათვის გაემხილა?
3. რა პირობით გაუმხილა ფატმანმა უსენს ეს საიდუმლო?
4. როდის გაახსენა მან ქმარს პირობა?
5. უსენის რომელი საქციელით დადასტურდა, რომ ფატმანი ქმარს თურმე სწორად აფასებდა?
6. უსენის რა თვისება ჩანს პოემის ამ ეპიზოდში?

(1) 5. გაიხსენეთ „დავით გურამისშვილისაგან საწუთოს სოფლის სამდურავი“.

ავტორის აზრით, რა შეიძლება მოჰყვეს სიმართლის თქმას თავად მთქმელისათვის?

- (1) 6. გაიხსენეთ ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსი „შემოღამება მთაწმინდაზე“.
სად „ემიებს სადგურს“ ლირიკული გმირის „გულისთქმა“?

(2) 7. გაიხსენეთ ილია ჭავჭავაძის მოთხრობა „მგზავრის წერილები“.

1. რა იდეას განასახიერებს ამ მოთხრობაში თერგი? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
2. ქართველების მიმართ რუსი ოფიცრის როგორი დამოკიდებულებაა გამოხატული ამ ნაწარმოებში?

(1) **8. ილია ჭავჭავაძის მოთხრობაში „კაცია-ადამიანი?!“ ვკითხულობთ:**

„მე გავათავე და შენ, რაც გინდა, ჰქმენ, მკითხველო! გინდა იცინე, გინდა იტირე, როცა ამ ამბავს წაიკითხავ. ორივეს საბუთი ისევ ამავე მოთხრობაში გაქვს“.

რა არის სატირალი ამ მოთხრობაში?

(2) 9. გაიხსენეთ აკაკი წერეთლის პოემა „გამზრდელი“.

1. რა გარემოება ამძიმებს საფარ-ბეგის დანაშაულს?
2. რა აზრის გამოხატვა სურს ავტორს გამზრდელის თვითმკვლელობის ჩვენებით?

(2) 10. გაიხსენეთ ალექსანდრე ყაზბეგის „ხევისბერი გოჩა“.

1. ხევისბერის აზრით, რა ამძიმებს ორი მოღალატე ოსის დანაშაულს?
2. რამ გადაარჩინა გუგუა თემის მოთავეების მიერ გამოტანილ განაჩენს?

(3) 11. გაიხსენეთ ვაჟა-ფშაველას პოემა „აღუდა ქეთელაური“.

1. ადათის მიმართ აღუდას რა დამოკიდებულება ჩანს ფრაზაში: „ტახტაზე დაუკიდებავ მუცალის ძმისა მკლავია“?
2. რა მიზნით მიიყვანა აღუდამ ხატობაზე შავი კურატი?
3. რა განაჩენი გამოუტანა თემმა აღუდას?

(2) **12. გაიხსენეთ მიხეილ ჯავახიშვილის რომანი „ჯაყოს ხიზნები“.**

1. ქართული საზოგადოების რომელ ნაწილს გამოხატავს სიმბოლურად თეიმურაზ ხევისთავის კრებითი სახე?
2. რატომ უნდა ყოფილიყო ეს რომანი მიუღებელი ბოლშევიკური ხელისუფლებისთვის?

(1) 13. გაიხსენეთ გალაკტიონ ტაბიძის ლექსი „მთაწმინდის მთვარე“.

რისთვისაა მზად ლირიკული გმირი, ოღონდ თქვას, თუ „ღამემ სულში როგორ ჩაიხედა“?

(2) **14. კონსტანტინე გამსახურდიას რომანში „დიდოსტატის მარჯვენა“ ფარსმანი უამბობს მეფეს:**

„მიწისძვრის მეორე დღეს შევუარე, ავადმყოფი მეგონა, შინ არ დამხვდა ფხოვს გაქცეული. ერთი სურათი ვნახე მის მიერ ნახატი, იაკობისა და ღმერთის რკინებაა ზედ გამოსახული. თანაც იცოდე, ღმერთს მელქისედეკის თვალები აქვს, ხოლო იაკობს - დამხატველისა“.

1. რა მიზანი ამოძრავებდა ფარსმანს, როდესაც ამ სიტყვებს ეუბნებოდა მეფეს?
2. რა შედეგი გამოიღო ფარსმანის საქციელმა?

(2) 15. გაიხსენეთ გურამ დოჩანაშვილის მოთხრობა „კაცი, რომელსაც ლიტერატურა ძლიერ უყვარდა“.

1. ვასიკო კეჟერაძის აზრით, რა საშუალებას უნდა მიმართონ იმისათვის, რომ ახალგაზრდებმა წიგნების კითხვა დაიწყონ?
2. რატომ უწოდებს ვასიკო კეჟერაძე ხელმძღვანელ მუშაკს „მისალოცს“?

II. წერიტი დავალება

წერიტი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალებებს და გაიაზრეთ ისინი.

თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებულნი, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს, დაიწერება 0 ქულა და ნაწერი აღარ გასწორდება.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებულია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერიტი დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალ-ცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტებისა (მაგალითებით საკუთარი მოსაზრებების დასაბუთების) და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ, ფრჩხილებში ნუ ჩასვამთ და ნურც დაჯდაბნით.

თითოეული წერიტი დავალების მაქსიმალური ქულაა 25.

დავალება N 1

ყურადღებით წაიკითხეთ მონაკვეთი შოთა რუსთველის პოემიდან „ვეფხისტყაოსანი“:

ამა საქმესა მიჯნური ნუ უხმობს მიჯნურობასა,
დღეს ერთი უნდეს, ხვალე სხვა, სთმობდეს გაყრისა თმობასა;
ესე მღერასა ბედიტსა ჰგავს, ვაჟთა ყმაწვილობასა.
კარგი მიჯნური იგია, ვინ იქმს სოფლისა თმობასა.

არს პირველი მიჯნურობა არ-დაჩენა, ჭირთა მალვა,
თავის-წინა იგონებდეს, ნიადაგმცა ჰქონდა ხალვა,
შორით ბნედა, შორით კვდომა, შორით დაგვა, შორით ალვა,
დათმოს წყრომა მოყვრისაგან, მისი ჰქონდეს შიში, კრძალვა.

ხამს, თავისსა ხვაშიადსა არვისთანა ამჟღავნებდეს,
არ ბედიტად „ჰაის“ ზმიდეს, მოყვარესა აყივნებდეს,
არსით აჩნდეს მიჯნურობა, არასადა იფერებდეს,
მისთვის ჭირი ლხინად უჩნდეს, მისთვის ცეცხლსა მოიდებდეს.

მას უშმაგო ვით მიენდოს, ვინ მოყვარე გაამჩივნოს?
ამის მეტი რამცა ირგო: მას ავნოს და თვითცა ივნოს!
რათამელა ასახელოს, რა სიტყვითა მოაყივნოს!
რა ჰგავა, თუ მოყვარესა კაცმან გული არ ატკივნოს.

მიკვირს, კაცი რად იფერებს საყვარლისა სიყვარულსა:
ვინცა უყვარს, რად აყივნებს მისთვის მკვდარი მისთვის წყლულსა?!
თუ არ უყვარს, რად არა სძულს? რად აყივნებს, რაცა სძულსა?!
ავსა კაცსა ავი სიტყვა ურჩევნია სულსა, გულსა.

ყურადღებით წაიკითხეთ მონაკვეთი ფრანსუა ვიიონის პოემიდან „დიდი ანდერძი“:

LXV

იგი, ვის ყმადაც ვეფიცე მაშინ,
როცა სასწრაფოდ ვტოვებდი პარიზს,
ვის გამოც ზრუნმა იძალა ხმაში,
ვის გამოც თავში ბრუნავდა ქარი,
ვინც დახრა გული ეჭვის ზაფრებით
და საქალეთი ვინც შემაზარა,
თავს თუ იქცევდა, სხვა არაფერი,
ეთქვა დალოცვილს... (გეტყვის, რას არა!)

LXVI

ჩემთან, ჩემს გვერდზე - ჩემი შეტყობით -
არ ეცვლებოდა წამით გუნება,
ჩუმად ისმენდა, რასაც ვეტყოდი,
არც იწონებდა, არც იწუნებდა,
მეტიც, როდესაც ჩურჩულით ყურთან
დავეხრებოდი, არც ირხეოდა,
იმედის ჯაჭვზე მეყეფა, სურდა,
დაბმულს მეყეფა მისი თეოდან.

LXVII

მაგრამ მთავარი ჯადო რაც არი,
ერთი საგანი სხვად მომალანდა,
საღამო - დილად, ფქვილად - ნაცარი,
ხუცესი - ალმად, ჯორი - ალამდრად,
საყდრის გუმბათად - ფიალის ფსკერი,
აბატი - პაჟად, ზუჩად - ბადია...
ზის ანდაზაში და ფიქრობს შტერი:
„ხარის ბუმტია თუ სანათია?“

LXVIII

...წყალწყალა ლუდი - კამკამა ღვინოდ,
თვალის ამხელი - მტრად დაუნდობლად,
როცა უნდოდა, ალაპი - ლხინად,
ლხინი - ალაპად, როცა უნდოდა,
ცის კიბედ - თოკი, ჭერში მისკვნილი,
სამოთხის ჩიტად - ყვავის ბახალა,
ციხე-დარბაზად - ქარის წისქვილი,
ისე რა გოგო - მზეთუნახავად.

LXIX

ასე მიბამდა თვალს სიყვარული,
დაგმანულ კართან მიმაგდო ბრიყვი.
ის ვინც, - წაგიხდა ებნის ჟღარუნი,
მშრალზე დაგსვესო, - არ მორჩა ხვიხვინს,
ვნახოთ, ბატონო, თუ გაძლებს ჩემდენს,
როდესაც ტრფობა ჩემსავით დაწვავს,
გაშპება პირველ ლახვართა შემდეგ,
ხელთ შეატოვებს კურტაკს და საცვალს.

LXX

ვგმობ ტრფობას, ვამსხვრევ მისეულ ყალიბს,
სისხლით და ცრემლით ვუმართავ ბრძოლას,
წავშალე ცოდვის ყოველი კვალი
და ნაისრალი აღარსად ბოლავს.
მივდივარ ხელ- და გულცარიელი,
აწ ქება მისი, ვაცხადებ, სხვამ თქვას,
მერხქვეშ ამოვდე ჩემი ვიელი,
აღარ ვეკუთვნი მიჯნურთა ამქარს.

(ფრანგულიდან თარგმნა დავით წერეთლიანმა)

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტები შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, რა არის შოთა რუსთველის ტექსტის მთავარი სათქმელი და რა მხატვრული სა-შუალებებითაა იგი გამოხატული.
- იმსჯელეთ, რა არის ფრანსუა ვიიონის ტექსტის მთავარი სათქმელი და რა მხატვრული სა-შუალებებითაა იგი გამოხატული.
- იმსჯელეთ, რა აქვს ამ ორ ტექსტს საერთო და რა განასხვავებს მათ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება N 2

პუბლიცისტი ესტატე მჭედლიძე (ბოსლეველი) 1883 წელს გამოაქვეყნებულ „კრიტიკულ მიმოხილვაში“ წერდა:

„ილია ჭავჭავაძის პოემა „განდეგილიდან“ სჩანს, რომ ჩვენმა ერთმა უკეთესმა პოეტთაგანმა თითქო მიანება თავი ცხოვრებითის საკითხების გამოხატვას პოეზიაში, თითქო თვითონ ცხოვრებასაც შესწერა და მის ავსა და კარგს გვერდი აუქცია!.. ბატ. ჭავჭავაძის პესიმისტურს შეხედულებას „სააქაოზედ“ სამზღვარი არა აქვს... ამას მაინც ვერ დავარქმევთ ჩვენის მწერლობის ფეხის წინ წადგმას. პირიქით, ძალიან სამწუხარო იქნება, თუ ჩვენმა ნიჭიერმა პოეტებმა რეალურს ცხოვრებას, როგორც ერთს რაიმე ჭირიანს, თვალი აარიდეს და განსვენება ეძიეს „განდეგილისთანა“ პოემებში...“

არგუმენტირებული მსჯელობით დაასაბუთეთ ან უარყავით ეს მოსაზრება:

- განმარტეთ, რაში ეთანხმებით ან არ ეთანხმებით მოცემულ თვალსაზრისს.
- მსჯელობისას არგუმენტები მოიხმეთ კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოებიდან.
- ისაუბრეთ ამ ნაწარმოების მხატვრული ღირსებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!